Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/428/2026.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Nemessányiné dr. Chronowski Nóra Edit* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t :

Az Alkotmánybíróság a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 32. § (1) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

[1] 1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett indítvány az alábbiak szerint foglalható össze.

[2] Az indítványozó gazdasági társaság 1995 óta működő, könyvelési és ügyviteli szolgáltatást nyújtó mikrovállalkozás, amely korábban egyetemes szolgáltatási szerződés keretében, majd 2020. július 1-jét követően versenypiaci földgáz-kereskedelmi szerződés alapján vételez földgázt. Az indítványozó a 2022-ben bekövetkezett jelentős áremelkedésre tekintettel 2025 februárjában kérelmet terjesztett elő az MVM Next Energiakereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársasághoz (a továbbiakban: egyetemes szolgáltató) az egyetemes szolgáltatásba történő visszatérése érdekében. Az egyetemes szolgáltató az indítványozó kérelmét a veszélyhelyzet ideje alatt az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásáról szóló 217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 7. § (3) bekezdésére és a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: Get.) 32. § (1) bekezdés *b)* pontjára hivatkozással elutasította, mert az indítványozó 2022. június 18-án nem egyetemes szolgáltató által ellátott felhasználó volt.

[3] Ezt követően az indítványozó elektronikus levelére válaszolva a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal 2025. március 4-én tájékoztatta az indítványozót, hogy

arra nincs hatásköre, hogy az egyetemes szolgáltatót méltányossági alapon szerződéskötésre kötelezze.

[4] A fenti előzmények után előterjesztett, és az Alkotmánybíróságra 2025. október 17. napján érkezett alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Get. 32. § (1) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte arra hivatkozva, hogy az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből származó jogbiztonság követelményét, a XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség követelményét, valamint ugyanezen cikk (2) bekezdésében meghatározott diszkrimináció tilalmát.

[5] Az indítványozó szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság követelményének sérelmét eredményezi, hogy a jogalkotó a jogalanyok számára észszerűen előre nem látható, aránytalan következménnyel járó módon avatkozik be fennálló jogviszonyokba, mert a támadott jogszabályi rendelkezés a múltbeli egyetemes szolgáltatási szerződéses státusz hiányát a jövőbeni jogosultság kizáró feltételeként értelmezi. Előadta, hogy 2020-ban a versenypiaci szerződés megkötésekor nem számolhatott azzal, hogy a későbbiekben nem lehet jogosult egyetemes szolgáltatásra.

[6] Az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a támadott rendelkezés azonos helyzetben lévő mikrovállalkozások között tesz különbséget kizárólag a múltbeli szerződéses státusz alapján. Érvelése szerint a megkülönböztetésnek nincs észszerű alkotmányos indoka, ezért sérti a törvény előtti egyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményét, mert az egyetemes szolgáltatás igénybevételének lehetőségéből kizárja azokat a mikrovállalkozásokat, amelyek 2022. június 18-án nem egyetemes szolgáltatás keretében vételeztek földgázt.

[7] 2. A jogszabályi környezet és a támadott szabályozás az alábbiak szerint foglalható össze.

[8] 2.1. A Get. megalkotására az Európai Parlament és a Tanács által 2003. június 26-án elfogadott, a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló 2003/55/EK irányelvvel összhangban került sor. Ennek értelmében a korábbi kettős – közüzemi és szabadpiaci – modell megszűnt, helyét tiszta versenypiaci modell vette át, amelyben a versenyt csak az erőfölényes helyzetek megakadályozása, illetve a kiszolgáltatott fogyasztók védelme érdekében lehet korlátozni. A felhasználók és a kereskedők a földgázt szabadpiaci körülmények között szerzik be, utóbbiak ugyanilyen módon értékesíthetik azt. A bevezetett szabályozás értelmében a lakossági fogyasztók és a kisvállalkozások egy szűk köre egyetemes szolgáltatásra is jogosult.

[9] Az egyetemes szolgáltatás keretében vételezők a földgázhoz méltányos, könnyen és tisztán összehasonlítható, átlátható árakon juthatnak hozzá. Egyetemes szolgáltatásban a lakossági fogyasztók és egy „meghatározott felhasználói kör”

részesülhetett, míg a többi felhasználó a földgázt versenypiaci feltételek mellett szerzi be.

[10] A jogalkotó az egyetemes szolgáltatás nem lakossági fogyasztó általi igénybevételét kezdetben a 20 $m^3$/óra kapacitást meg nem haladó vásárolt kapacitással rendelkező egyéb felhasználók részére tette lehetővé. A mikrovállalkozások az utóbbi körbe tartozó felhasználóként voltak jogosultak az egyetemes szolgáltatás igénybevételére. Kiemelendő, hogy az erre jogosult felhasználók dönthettek arról, hogy a szabadpiacon vagy az egyetemes szolgáltatótól szerzik be a földgázt. A választás a lakossági fogyasztók számára semmilyen adminisztratív – például szerződésmódosítási – kötelezettséggel nem járt.

[11] Az egyetemes szolgáltatás jogosulti köre először 2013-ban változott. A szociális közműszolgáltatás kialakítása érdekében egyes energetikai tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi XXIV. törvény 35. § *a)* pontja a Get. 32. § (1) bekezdésében a „140. § (4)–(5) bekezdésében meghatározott felhasználók, az ott meghatározott ideig" szövegrész helyébe az „önkormányzati bérlakásban élők felhasználási helyei ellátása biztosításának mértékéig a helyi önkormányzat" szöveget léptette. A szövegcserés módosítás lehetővé tette, hogy az önkormányzati szociális bérlakásban élők számára a helyi önkormányzatok egyetemes szolgáltatás keretében vásároljanak földgázt.

[12] Az R. 7. § (1) bekezdése szűkítette az egyetemes szolgáltatásra jogosult nem lakossági felhasználók körét. Ennek értelmében már csak a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Kkvtv.) 3. § (3) bekezdése szerinti mikrovállalkozások voltak jogosultak egyetemes szolgáltatásra, amennyiben a fogyasztásuk nem haladta meg a 20 $m^3$/óra kapacitást, éves szinten pedig az 1489 $m^3$/év mennyiséget. Az R. 7. § (3) bekezdése kizárta a jogosulti körből azokat a mikrovállalkozásokat, amelyek az R. hatálybalépésének napján – 2022. június 18-án – nem egyetemes szolgáltatás keretében vásároltak földgázt.

[13] Az R. 2025. július 31-ével hatályát vesztette, azonban annak tartalmát a jogalkotó a Get. módosításával törvényi szintre emelte. Ennek értelmében az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra tekintettel kihirdetett veszélyhelyzeti rendeletek törvényi szintre emeléséről szóló 2025. évi L. törvény 170. § (1) bekezdése 2025. augusztus 1-jei hatállyal módosította a Get. egyetemes szolgáltatásra jogosultak körére vonatkozó rendelkezéseit. A jelenleg is hatályos Get. 32. § (1) bekezdés szerint egyetemes szolgáltatásra lakossági fogyasztók mellett kizárólag az a mikrovállalkozás jogosult, amely 20 $m^3$/óra kapacitást meg nem haladó vásárolt kapacitással rendelkezik, és 2022. június 18-án mikrovállalkozásként egyetemes szolgáltató által ellátott felhasználó volt. Az a mikrovállalkozás, amely e feltételeknek nem felel meg versenypiaci szerződés alapján jogosult földgázt vételezni.

[14] 3. Az Energiaügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára *amicus curiae* beadványban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot az indítvánnyal kapcsolatos szakmai

álláspontjáról. E szerint a veszélyhelyzeti szabályozást a nemzetközi energiaválság és az annak következtében kialakult rendkívüli energiaár-emelkedés indokolta. A jogalkotó célja az volt, hogy az egyetemes szolgáltatást már igénybe vevő, alacsony energiafelhasználású jellemzően családi jellegű mikrovállalkozások számára továbbra is biztosítsa az egyetemes szolgáltatás szerinti kedvezőbb ellátási feltételeket. A beadvány utalt arra, hogy a mikrovállalkozásoknak korábban lehetőségük volt választani az egyetemes szolgáltatás és a versenypiaci ellátás között, ezért a jogalkotó nem új jogosulti kört vont be az egyetemes szolgáltatásba, hanem a már fennálló egyetemes szolgáltatási jogviszonyok fenntartása mellett döntött.

II.

[15] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam."

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja."

[16] 2. A Get. releváns rendelkezései:

„32. § (1) Egyetemes szolgáltatást a működési engedélyben meghatározott szolgáltatási területen az egyetemes szolgáltatói engedélyes végezhet. Az egyetemes szolgáltató olyan földgázkereskedő, amely az egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználókat – igényük esetén – egyetemes szolgáltatással látja el. Egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó

*a)* a lakossági fogyasztó és

*b)* a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 3. § (3) bekezdése szerinti mikrovállalkozásnak (a továbbiakban: mikrovállalkozás) minősülő, 20 $m^3$/óra kapacitást meg nem haladó vásárolt kapacitással rendelkező, 2022. június 18-án mikrovállalkozásként egyetemes szolgáltató által ellátott felhasználó."

III.

[17] 1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panaszt a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított

százhetvenöt napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Get. indítvánnyal támadott rendelkezései 2025. augusztus 1. napján léptek hatályba, ezért a 2025. október 17. napján előterjesztett alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak minősül, így a hivatkozott törvényi feltételnek megfelel.

[18] 2. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panaszeljárás akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. A kivételes panasz esetében – mivel az közvetlenül a norma ellen irányul – különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, mert a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól.

[19] 2.1. A személyes érintettség az indítványozó alapjogát érintő sérelmét jelenti, ám az indítványozó nem csak akkor érintett személyesen, ha ő a norma címzettje. Ha a norma címzettje harmadik személy, a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés maga érinti-e az indítványozó alapjogát; végül az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia. Azt, hogy az indítványozó aktuális sérelme fennáll-e, csak a konkrét esetben lehet eldönteni {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]; 3128/2022. (IV. 1.) AB határozat, Indokolás [87]}.

[20] Az indítványozó gazdasági társaság éves beszámolója alapján mikrovállalkozásnak minősül, mert megfelel a Kkvtv.-ben a mikrovállalkozásokra meghatározott foglalkoztatotti létszámra és pénzügyi mutatókra vonatkozó feltételeknek. Mivel a támadott rendelkezés az egyetemes szolgáltatás igénybevételére jogosult mikrovállalkozások körét határozza meg, az indítványozó annak címzettje, ezért személyes érintettsége megállapítható.

[21] 2.2. Az érintettség közvetlen voltát illetően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés vonatkozásában a közvetlen alkalmazás Abtv. 26. § (2) bekezdésében írt feltételei fennállnak. A támadott szabály ugyanis minden más állami aktus közbejötte nélkül érvényesül, az indítványozó által állított jogsérelmet maga a támadott rendelkezés okozza, tehát az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti panasszal támadható {vö. 33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [14]; 3103/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [10]}.

[22] Az Alkotmánybíróság e feltétel vizsgálata során hangsúlyozza, hogy a Get. 32. § (1) bekezdése az egyetemes szolgáltatásra való jogosultság feltételeit határozza meg.

Ezek közvetlenül az indítványozóra – mint a norma címzettjére – vonatkoznak, ezért az állított jogsérelmet közvetlenül a támadott rendelkezés idézi elő, további állami aktus közbejötte nélkül. Az indítványozó által kifogásolt jogszabályi rendelkezés eltérést nem engedő módon zárja ki az egyetemes szolgáltatásra jogosultak köréből azokat a mikrovállalkozásokat, amelyek 2022. június 18. napján nem egyetemes szolgáltatás keretében vételeztek. A kógens rendelkezésre figyelemmel az egyetemes szolgáltatónak nincs mérlegelési lehetősége, s a hátrányos jogkövetkezmények orvoslására egy esetleges közigazgatási jogvita sem tekinthető hatékonynak, a jogsérelem ugyanis kényszerítően bekövetkezik. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ilyen esetben az indítványozó aktuális érintettsége megállapítható {3296/2022. (VI. 24.) AB határozat, Indokolás [20]; 3327/2022. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}.

[23] 2.3. Az indítványozó érintettségének a kivételes panasz benyújtásakor kell fennállnia, ezt fejezi ki az aktuális, azaz jelenvaló érintettség követelménye. Az alkotmányjogi panasz e feltételnek is megfelel, a támadott rendelkezés az alkotmányjogi panasz benyújtásakor hatályos és alkalmazandó volt.

[24] 3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes panasz is csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére alapítható {3232/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [9]; 3238/2021. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [21]}.

[25] 3.1. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett jogbiztonság követelményének sérelmét állítja. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság sérelmét állító indítványelem érdemi vizsgálat tárgya akkor lehet, ha az a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelmére vagy a kellő felkészülési idő hiányára hivatkozik {3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [19]; 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az indítványozó ezekre a támadott norma tekintetében nem hivatkozott, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem érdemi vizsgálatának nincs helye.

[26] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése az indítványozó alapvető jogának minősülő tartalmat hordoz {22/2023. (X. 4.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.), Indokolás [23]}, ekképpen a panasz a befogadhatóság ezen feltételének is megfelel.

[27] 4. A kérelem megfelel a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek, mert tartalmazza: *a)* azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (2) bekezdés]; *b)* az eljárás megindításának indokát [a támadott norma a már megkezdett (engedélyezett) vállalkozási tevékenység folytatását megakadályozta; a kellő felkészülési idő

követelménye nem teljesült]; *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést [Get. 32. § (1) bekezdés *b)* pont]; *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés]; *e)* indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; *f)* kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét.

[28] 5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

[29] Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy összeegyeztethető-e az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdéséből fakadó általános jogegyenlőségi követelménnyel azon mikrovállalkozások kizárása az egyetemes szolgáltatásra jogosultak köréből, amelyek 2022. június 18-án nem egyetemes szolgáltatás keretében vételeztek földgázt.

[30] 6. Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése értelmében az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjeszthet a testület elé. Az Alkotmánybíróság a jelen esetben a hivatkozott rendelkezés alkalmazásával járt el.

IV.

[31] Az indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.

[32] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos jelen ügy szempontjából releváns gyakorlatát tekintette át.

[33] Az Alkotmánybíróság már több döntésében foglalkozott az Alaptörvény törvény előtti egyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményét biztosító XV. cikkének rendelkezéseivel. Ezek alapján rögzíthető, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános jogegyenlőségi követelmény az egész jogrendszert átható alkotmányos alapelv {13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ennek értelmében a jogalkotó köteles a releváns szempontból azonos vagy összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyokat azonos módon kezelni, és közöttük nem tehet önkényes különbséget. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme akkor állapítható meg, ha a homogén csoportba tartozó jogalanyok közötti differenciálás nem rendelkezik észszerű, alkotmányosan igazolható indokkal, vagyis önkényes {34/2019. (XI. 29.) AB határozat, Indokolás [55]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére akkor lehet hivatkozni, ha a diszkriminatívnak tekintett rendelkezések valamilyen

alapjogot érintenek, és a megkülönböztetés e bekezdésben felsorolt valamelyik védett tulajdonságon alapul – azzal a kitétellel, hogy a felsorolás nem taxatív, hanem nyitott, az „egyéb helyzet” fordulatra tekintettel {27/2021. (XI. 5.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [68]–[70]}.

[34] Az Alkotmánybíróság számos korábbi határozatában rögzítette azt is, hogy más mércét alkalmaz az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra és arra az esetre, ha a diszkrimináció-tilalmat az alapjogokon kívüli egyéb jogok tekintetében vizsgálja. Előbbi esetben a különbségtétel alkotmányosságát az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségesség-arányosság teszt alapján ítéli meg, míg az utóbbi esetben az észszerűségi tesztet alkalmazza {3535/2021. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [44]; 3141/2024. (V. 3.) AB határozat, Indokolás [46]}.

[35] Következetes gyakorlata szerint a „hátrányos megkülönböztetés alapvető joga kapcsán az Alkotmánybíróság három kérdést vizsgál: 1. fennáll-e az indítványozó hátrányára eltérő elbánás, és mivel a diszkrimináció szükségképpen valamilyen viszonyrendszerben érvényesül, ezért azt a kérdést is vizsgálni kell, hogy az indítványozó összehasonlítható helyzetben van-e azon személyekkel, akikhez képest a hátrányát állítja; 2. vizsgálni kell, hogy az indítványozó a XV. cikk alapján milyen tartalmú sérelmet állít: a törvény előtti egyenlőség megsértésére hivatkozik vagy arra, hogy valamelyik védett tulajdonságára tekintettel valamelyik alapjogát szükségtelenül vagy aránytalanul korlátozták; 3. végül a 2. pontbeli sérelem azonosítása határozza meg, hogy milyen módon igazolható, illetve igazolható-e a hátrányos megkülönböztetés (»észszerűségi teszt« vagy védett tulajdonság és alapjogi jogsérelem tesztje)” {12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [60]}.

[36] 2. A fenti szempontrendszert a jelen ügyre alkalmazva az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen azt kellett mérlegelnie, hogy az érintett mikrovállalkozást a vele homogén csoportba tartozó személyekhez képest érte-e megkülönböztetés.

[37] A támadott jogszabályi rendelkezés kizárja a jogosulti körből azokat a mikrovállalkozásokat, amelyek 2022. június 18-án nem egyetemes szolgáltatás keretében vásároltak földgázt. Ennek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a támadott szabályozás az indítványozóra nézve megkülönböztetést tartalmaz.

[38] Ezt követően a megkülönböztetés hátrányos jellegéről kell meggyőződni. Az egyetemes szolgáltatáshoz való hozzáférés nem szükségszerűen jelenti az alacsonyabb áron történő vételezést, előnye akként fogalmazható meg, hogy a felhasználók számára hosszabb távon kiszámítható, előre meghatározott árakon történő elszámolási feltételeket biztosít. A támadott szabályozás az indítványozó számára nem teszi lehetővé a földgáz ilyen módon történő vásárlását, ezért hátrányosnak tekinthető.

[39] A következőkben az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a megkülönböztetés homogén csoportba tartozó jogalanyokat érint-e.

[40] Egyetemes szolgáltatásra jogosult a Get. 32. § (1) bekezdés *b)* pontja értelmében „a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 3. § (3) bekezdése szerinti mikrovállalkozásnak (a továbbiakban: mikrovállalkozás) minősülő, 20 $m^3$/óra kapacitást meg nem haladó vásárolt kapacitással rendelkező, 2022. június 18-án mikrovállalkozásként egyetemes szolgáltató által ellátott felhasználó".

[41] A Kkvtv. 3. § (3) bekezdése értelmében a kis- és középvállalkozások közül mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek az összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb két millió eurónak megfelelő forintösszeg. Az e törvényi feltételeknek megfelelő mikrovállalkozások tehát függetlenül attól, hogy 2022. június 18-án miként vételeztek földgázt, homogén csoportba tartoznak, ekként megállapítható, hogy a különbségtétel azonos csoportba tartozó jogi személyekre vonatkozik.

[42] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványozó által állított sérelem az Alaptörvény XV. cikk (1) vagy (2) bekezdésének hatálya alá tartozik.

[43] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére akkor lehet hivatkozni, ha a diszkriminatívnak tekintett rendelkezés valamilyen alapjogot érint, és a megkülönböztetés e bekezdésben felsorolt védett tulajdonságon alapul – azzal, hogy a felsorolás nem taxatív, hanem nyitott, az „egyéb helyzet" fordulatra tekintettel (Abh2., Indokolás [68]–[70]). Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az egyén önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítélettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. A diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája tehát elsődlegesen a társadalom egyénben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja {3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [27]; idézi: a 3188/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}.

[44] Ha az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt két feltétel közül bármelyik nem teljesül, a hátrányos különbségtétel a XV. cikk (1) bekezdése alapján bírálandó el (Abh1., Indokolás [33]).

[45] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikke szerinti különbségtétel alapjaként arra hivatkozott, hogy a vizsgált szabályozás azokat a mikrovállalkozásokat különbözteti meg önkényesen, akik 2022. június 18-án nem egyetemes szolgáltatás keretében vételeztek földgázt.

[46] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által megfogalmazott érvek alapján a Get. szerinti differenciálás nem köthető egyetlen, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében nevesített tulajdonsághoz sem, ezért az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályi rendelkezés alkotmányosságát a XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános jogegyenlőségi szabály alapján ítélte meg.

[47] Ehelyütt utal az Alkotmánybíróság arra is, hogy az egyetemes szolgáltatás lakossági fogyasztónak nem minősülő felhasználók általi igénybevételének lehetősége nem következik közvetlenül az Alaptörvény valamely rendelkezéséből. E kedvezmény biztosítása a jogalkotó mérlegelésén alapuló *ex gratia* jellegű lehetőség, amelyet a földgázpiac működésével összefüggő szakpolitikai megfontolások, a kis- és családi vállalkozások támogatása indokol.

[48] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság az indítványban felvetett, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti megkülönböztetés Alaptörvénnyel való összhangját az ún. észszerűségi teszt alapján bírálta el.

[49] 4. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti különbségtétel akkor aggályos, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis az önkényes {3468/2021. (XI. 12.) AB határozat, Indokolás [29]}.

[50] Az egyetemes szolgáltatás bevezetése a földgázpiac liberalizációjához és a korábbi közüzemi modell felváltását jelentő versenypiaci szabályozás kialakításához kapcsolódott. Ennek értelmében a földgáz beszerzése és értékesítése főszabály szerint piaci feltételek mellett történik, az állami beavatkozás pedig kizárólag egy meghatározott fogyasztói, felhasználói kör védelmére korlátozódik.

[51] Amint arra a jogalkotó a Get. általános és a 32. §-ához fűzött részletes indokolásában is utalt, az egyetemes szolgáltatás keretében az erre jogosult az egyetemes szolgáltatóktól meghatározott minőségű földgázt vásárolhat méltányos, könnyen és tisztán összehasonlítható, átlátható árakon. Az egyetemes szolgáltatás tehát leginkább jogszabályban meghatározott ellátásbiztonsági szintet nyújtó szolgáltatási csomag és nem egy piaci viszonyoktól „eltérített" szolgáltatás, amely valójában csökkenti az erre jogosult vállalkozások árváltozásokkal kapcsolatos kockázatát.

[52] A szabályozás célja az volt, hogy az egyetemes szolgáltatáshoz – a lakosság mellett – a mennyiségi feltételeknek megfelelő kisvállalkozások, így a mikrovállalkozások is hozzájussanak. Számukra emellett nyitva maradt az a lehetőség is, hogy piaci alapon vételezzenek földgázt. E szempontnak azért van jelentősége, mert az egyetemes szolgáltatás során meghatározott ár nem szükségszerűen alacsonyabb a piaci árnál. Előnye inkább abban ragadható meg, hogy kiszámíthatóbb, előrelátható áron fér hozzá a szolgáltatáshoz az erre jogosult felhasználó.

[53] Azok a felhasználók, akik üzleti vagy más megfontolások alapján kiléptek az egyetemes szolgáltatásra jogosulti körből, a 2022-ben bekövetkezett jelentős földgázár-emelkedés idején már piaci alapú ellátás keretében vételeztek. Ennek következtében 2022. június 18-án nem álltak szerződéses jogviszonyban az egyetemes szolgáltatóval, mert korábbi döntésük alapján a piaci alapon nyújtott földgázellátást választották.

[54] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, a fenitek tekintetében nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a Get. az R. 7. § (3) bekezdésével összhangban – a 2022. június 18.

napján fennálló szerződéses pozíció alapján – határozta meg az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körét.

[55] Mindezek alapján nem észszerűtlen és nem önkényes, hogy a jogalkotó a rendkívüli mértékben megemelkedő piaci árak mellett nem biztosított a korábban a versenypiaci ellátást választó mikrovállalkozásoknak újabb választási lehetőséget, s nem tette lehetővé számukra az egyetemes szolgáltatásba történő visszatérést. Éppen az lenne észszerűtlen, ha a jogalkotó arra kötelezné az államot, hogy átvállalja azoknak a felhasználóknak az árváltozásokból eredő üzleti kockázatát, akik korábban saját üzleti döntésük alapján a piaci alapú ellátást választották.

[56] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította, mert megállapította, hogy a Get. támadott rendelkezése által alkalmazott különbségtétel – amely az egyetemes szolgáltatásra való jogosultságot a 2022. június 18-án fennálló szerződéses jogviszonyhoz köti – alkotmányosan igazolható, ezért nem sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogegyenlőségi követelményt.

Budapest, 2026. november 3.

*Dr. Szabó Marcel* s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Szabó Marcel* s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
*dr. Horváth Attila*
alkotmánybíró helyett

*Dr. Ligeti Miklós Zoltán* s. k.,
előadó alkotmánybíró

*Dr. Nemessányiné dr. Chronowski Nóra Edit s. k.,*
alkotmánybíró

*Dr. Patyi András* s. k.,
alkotmánybíró

*Dr. Nemessányiné dr. Chronowski Nóra Edit* alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[57] A többségi határozat rendelkező részét támogattam, és egyetértettem azzal, hogy az Alkotmánybíróság az állított megkülönböztetés Alaptörvénnyel való összhangját az általános jogegyenlőségi szabály, vagyis az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerint, az ún. észszerűségi teszt alapján bírálta el. A Get. szabályozásával kapcsolatban az indokolás megállapította, hogy az egyetemes szolgáltatás lakossági

fogyasztónak nem minősülő felhasználók általi igénybevételének lehetősége nem következik közvetlenül az Alaptörvény valamely rendelkezéséből. E kedvezmény biztosítása a jogalkotó mérlegelésén alapuló *ex gratia* jellegű lehetőség, amelyet a földgázpiac működésével összefüggő szakpolitikai megfontolások, a kis- és családi vállalkozások támogatása indokol.

[58] Ezzel az érvvel kapcsolatban szükségesnek tartom megjegyezni, hogy álláspontom szerint a Get. vizsgált szabályozása nem minősül *ex gratia* jellegű lehetőségnek. Az a választási lehetőség, hogy a mikrovállalkozó melyik rezsimbe szerződik, a tárgyi jog által biztosított cselekvési lehetőség, azaz olyan alanyi jog, amelyet az érintett a piaci helyzete és várakozásai szerint vehet igénybe. A szabályozásban nem azonosítható sem szolidaritási elem [például *dyslexia* és *dysgraphia* miatti nyelvvizsga alóli mentesség doktori fokozat megszerzésekor, 6/2022. (IV. 26.) AB határozat; tartós ápolást végzők időskori támogatása, 25/2019. (VII. 23.) AB határozat], sem tulajdonvédelmi elem [például egyes kártalanítási alakzatok kapcsán 23/2016. (XII. 12.) AB határozat, 3265/2018. (VII. 20.) AB határozat], amelyek *ex gratia* juttatáskénti értelmezés esetén azonosíthatók és azonosítandók.

[59] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az *ex gratia* minősítés elsősorban a szociális jogok védelmi körében, valamint szűkebb körben a munkához való jog szociális oldalával összefüggésben értelmezhető. Dogmatikailag ezért nem tartom kellően megalapozottnak, hogy a vállalkozáshoz való jog részjogosítványát jelentő vállalkozás működtetéséhez való jog körébe tartozó, az energiafelhasználás elszámolásához kapcsolódó választási lehetőséget a testület *ex gratia* jellegű juttatásnak minősítsen.

Budapest, 2026. november 3.

*Dr. Nemessányiné dr. Chronowski Nóra Edit* s. k.,
alkotmánybíró